

УДК 911.4(234.421.1)

ЛАНДШАФТНЕ РАЙОНУВАННЯ СКОЛІВСЬКИХ БЕСКИДІВ

Олеся Буряник, Анатолій Мельник

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. П. Дорошенка, 41, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: vovkunovich@mail.ru*

Наведено історичний огляд розвитку фізико-географічного районування Українських Карпат та еволюцію уявлень щодо місця в ньому Сколівських Бескидів. Згідно зі схемами районування Українських Карпат (Геренчук, Койнов, Цись, 1964; Цись, 1968; Міллер, Федірко, 1990; Мельник, 1999; Маринич та ін., 2009; Гілецький, 2012), Сколівські Бескиди розглядають як окремий ландшафтний район, який складається з ландшафтів.

На підставі порівняльного аналізу відомих схем фізико-географічного (ландшафтного) районування Сколівських Бескидів, результатів власного ландшафтного картування району в масштабі 1:50 000, сучасних галузевих карт (топографічної, тектонічної, геологічної та ін.), а також космічних знімків уточнено південно-західну межу ландшафтного району та запропоновано нову, детальнішу схему поділу території на ландшафти.

За основу запропонованого ландшафтного районування Сколівських Бескидів узято районування А. Мельника (1999). Критеріями виділення ландшафтів були: єдність геологічного фундаменту, пов'язаність їх з морфоструктурами найнижчого порядку, приуроченість до окремих макроформ рельєфу (цілісних гірських масивів) та характер їхньої внутрішньої морфологічної структури (поєднання висотних місцевостей і стрій). Запропонована схема ландшафтного районування досліджуваної території містить 32 ландшафти.

Ключові слова: ландшафт, ландшафтне районування, Сколівські Бескиди, Українські Карпати.

Сколівські Бескиди – самобутній ландшафтний (фізико-географічний) регіон Українських Карпат, який на схемах геоморфологічного [9] та фізико-географічного районування [1, 5, 7, 12, 14, 17, 20] виділений як фізико-географічний район, що простягається у вигляді середньогірного гірського пасма шириною близько 22 км з північного заходу від р. Стрий на південний схід до р. Мізунка.

Згідно з фізико-географічним районуванням Г. Міллера і О. Федірка (1990), район Сколівських Бескидів є складовою частиною Середньогірно-скибової ландшафтної області Українських Карпат, що на північному заході межує з районом Верхньодністерських Бескидів, а на південному сході – з Горганським районом тієї ж Середньогірно-скибової ландшафтної області [15]. На північному сході досліджуваний ландшафтний район межує із ландшафтним районом Бескидського крайового низькогір'я Низькогірно-скибової ландшафтної області, а на південному заході – з Опір-Сянським ландшафтним районом Міжгірно-верховинської ландшафтної області.

Ландшафтний район Сколівських Бескидів має складну тектонічну [19] і геологічну [2] будову, диференціацію на морфоструктури різних порядків [10], сильно розчленований рельєф та густу річкову мережу, тому з погляду ландшафтного районування є внутрішньо неоднорідним і складається з ландшафтів [3, 5, 14].

Для літогенної основи або геологічного фундаменту Сколівських Бескидів, характерні специфічні тектонічні особливості, петрографічний склад гірських порід, умови їхнього залягання, неотектонічні рухи та рельєф. Незважаючи на те, що район має чітку морфоструктурну вираженість і його межі узгоджені з орографічними і гідрографічними рубежами, у дослідників нема єдиної думки щодо його меж.

Внутрішня диференціація літогенної основи Сколівських Бескидів на тектонічні структури (підзони, скиби) [2, 19] і морфоструктури різних порядків [10] зумовлює формування в їхніх межах значної кількості ландшафтів, які ще не до кінця визначені. Тобто актуальним є деталізація ландшафтного районування на рівні його найнижчої одиниці – ландшафту.

Детальна схема ландшафтного районування Сколівських Бескидів необхідна для раціонального використання їхніх природних ресурсів (лісових, кліматичних, водних, рекреаційних та ін.). Вона є основою подальших прикладних районувань території – рекреаційного, еколого-географічного та ін.

З огляду на це нашими завданнями було: 1) проаналізувати схеми ландшафтного районування Українських Карпат та з'ясувати місце в них Сколівських Бескидів; 2) за результатами власних польових ландшафтних досліджень у масштабі 1:50 000, топографічними, геологічними, геоморфологічними та іншими картами такого ж масштабу, космоснімками з використанням ГІС-технології з'ясувати особливості внутрішньої диференціації району на ландшафти; 3) виконати загальний аналіз ландшафтів, беручи до уваги їхню морфологічну структуру на рівні висотних місцевостей.

Ландшафтне або фізико-географічне районування Українських Карпат різні дослідники проводили з 1964 р. Уперше природно-географічний район Сколівських Бескидів, як структурну частину природно-географічної області Зовнішніх Карпат, виділив К. Геренчук, М. Койнов, М. Цись (1964) на карті природно-географічних областей і районів Львівського та Подільського економічних районів [6]. Північно-західна і значна частина північно-східної меж району були проведені по річці Стрий (від м. Турка вниз по течії до с. Корчин), південно-східна – по річці Мізунка (від с. Новий Мізунь до г. Чорна Ріпа, до місця, де сходяться межі трьох адміністративних областей – Львівської, Івано-Франківської і Закарпатської), а південно-західна – від м. Турка вгору по течії р. Стрий, його притоці Завадка, а далі майже по прямій лінії до витоків Рожанки та г. Чорна Ріпа. Північно-східна межа Сколівських Бескидів між селами Корчин і Новий Мізунь, очевидно, була проведена по орографічному уступі, який добре простежується в рельєфі на топографічній карті і пов'язаний з північно-східною межею Сколівської скиби.

У 1966 р. Л. Воропай та М. Куниця [1] запропонували своє фізико-географічне районування Українських Карпат. Виділений ними фізико-географічний район Сколівські Бескиди зачислений до області Скибових середньогірних Лісистих Карпат, Карпатської гірської субальпійсько-лісової підпровінції провінції Східних Лісистих Карпат.

Деяко пізніше П. Цись (1968) уточнив схему фізико-географічного районування Українських Карпат, на якій фізико-географічний район Сколівських Бескидів виділено в таких самих межах, що й на карті природно-географічного районування, опублікованій 1964 р. [20]. Цей район представлений як складова частина підобласті Скибових Карпат області Зовнішніх Карпат.

У 1968 р. К. Геренчук виконав класифікацію ландшафтів Українських Карпат, згідно з якою виділені в межах Сколівських Бескидів Сколівський (у межиріччі Опору, Стрия і Завадки) та Зелем'янський (у межиріччі Опору і Мізунки) ландшафти були зачислені до бескидського різновиду ландшафтів, що входить до складу групи середньогірних ландшафтів [3]. Пізніше 1972 р. учений уклав карту природних районів (ландшафтів) Львівської області, на якій у межах території Сколівських Бескидів виділив ті ж два ландшафти, проте з іншими назвами – Виднохівський (відповідає Сколівському) та Сукельський (відповідає Зелем'янському) [5]. Межа між ландшафтами проведена по річці Опір і її притоці Орява. Обидва ландшафти зачислені до групи середньогірно-бескидських ландшафтів. Дещо по-іншому, ніж П. Цись (1964), К. Геренчук провів південно-західну межу згаданих ландшафтів, а відповідно, і Сколівських Бескидів, а саме: по р. Завадка до її витоків, а далі по потоці Орявчик (притока р. Орява) до с. Козьова, і далі лінійно дещо на північ від смт Славське (очевидно, по орографічному уступі, що фіксує межу низькогір'я і середньогір'я).

Детальнішу схему фізико-географічного районування Українських Карпат, порівняно зі схемою П. Цися (1968), розробили у 1990 р. Г. Міллер та О. Федірко, опублікувавши її у 1993 р. [15]. Зокрема, у межах області Зовнішніх Карпат вони виділили дві області – Низькогірно-скибову і Середньогірно-скибову. Межа фізико-географічного району Сколівські Бескиди, як структурної складової Середньогірно-скибової області, наведена згідно з П. Цисем (1968) та К. Геренчуком (1972) (південно-західна межа), за винятком північно-західної частини північно-східної межі. Г. Міллер та О. Федірко тут провели межу Сколівських Бескидів не по р. Стрий, а дещо на північ по лінії населених пунктів Корчин, Підгородці, Урич, Східниця, а далі вздовж с. Новий Кропивник до р. Стрий. Така межа узгоджується з північно-східною межею Сколівської скиби і має місцями орографічне, а місцями гідрографічне вираження.

У таких самих межах, як на схемі фізико-географічного районування Г. Міллера та О. Федірка (1990), Сколівські Бескиди представлені й на схемі А. Мельника (1999). Винятком становить лише південно-східна межа району, проведена по р. Свіча. Крім того, у межах Сколівських Бескидів було виділено 15 ландшафтів (в тому числі три в межиріччі Свічі і Мізунки) [14]. Розмежування ландшафтів виконували на підставі врахування меж скиб та поперечного розчленування їх долинами рік, які закладені вздовж поперечних тектонічних порушень. Відповідно, з морфоструктурами нижчого порядку Сколівської скиби пов'язано п'ять ландшафтів, Парашки і Мальманстальської – також п'ять, а Зелем'янки і Рожанки – так само п'ять.

У 2003 р. опубліковано ландшафтну карту Львівської обл. Б. Мухи, на якій виділено Сколівський ландшафт, що займає всю територію Сколівських Бескидів [18]. Його північно-східна межа проведена по межі Сколівської скиби, згідно з Г. Міллером та О. Федірком (1990), північно-західна – по р. Стрий (згідно з К. Геренчуком, М. Койновим, П. Цисем, 1964). Дещо інакше, ніж попередні дослідники, південно-західну межу району на ділянці від м. Турка до с. Козьова подав Б. Муха. Тут він провів її не по р. Завадка, а за 3–4 км далі на північний схід, очевидно, по орографічному уступу на південно-західному схилі хребта з найвищою вершиною Високий Верх, який простягається з північного заходу на південний схід.

Згідно з останньою схемою фізико-географічного районування України, розробленою О. Мариничем зі співавторами (2009), досліджуваний нами ландшафтний район має назву Славсько-Сколівський і належить до Зовнішньокарпатської фізико-

географічної області [12]. Її межа узгоджується з межею К. Геренчука, М. Койнова, П. Цися (1964), за винятком північно-східної, яка проведена за Г. Міллером та О. Федірком (1990).

У природно-географічному районуванні Українських Карпат, яке запропонував Й. Гілецький (2012), Сколівські Бескиди належать до Зовнішньофлішової Карпатської області, природно-географічної підобласті Українські Бескиди, де утворюють однойменний район [7]. На жаль, про те, як проводить межі цього району автор, судити важко, оскільки він не навів картосхем районування, а лише дав перелік одиниць районування у таблиці.

Окремо згадаємо про морфогенну екологічну регіоналізацію Українських Карпат, виконану І. Кругловим (2008), згідно з якою виділено морфогенні мезоекореґіони, які, на думку автора, відповідають ландшафтним районам [11]. Територію ландшафтного району Сколівських Бескидів І. Круглов розділив за тектонічними ознаками (приуроченістю до частин тектонічних підзон Скибового покриву) між п'ятьма морфогенними мезоекореґіонами: Зовнішніх Бескидів (Сколівська підзона), Центральних Бескидів (Парашківська підзона), Внутрішніх Бескидів (Славсько-Верховинська підзона зони Кросно), Бескидської Верховини (Славсько-Верховинська підзона зони Кросно) і Сянсько-Стрийської Верховини (зона Кросно) [11]. Перший мезоекореґіон повністю є в межах ландшафтного району Сколівських Бескидів, другий – дещо виходить за його межі в межиріччі Мізунки і Свічі, а решта три мезоекореґіони в межах Сколівських Бескидів представлені невеликими ділянками.

Ландшафтне, або фізико-географічне, районування, як відомо, – це виявлення, вивчення і картування індивідуальних природних територіальних комплексів регіонального рівня, які об'єктивно існують і утворилися в процесі розвитку географічної оболонки [13]. Воно ґрунтується на системі принципів, таких як комплексності, об'єктивності, територіальної цілісності, однорідності, генетичної єдності тощо, його виконують на підставі поєднання двох підходів: поділом регіональних природних територіальних комплексів вищих рангів на нижчі; об'єднанням геокомплексів нижчих рангів у вищі [4, 8].

Найнижча одиниця ландшафтного районування – ландшафт, тобто оригінальний природний територіальний комплекс індивідуальної морфологічної структури, в основі якого є окрема морфоструктура [4]. Це генетично однорідна ділянка географічної оболонки з єдиним геологічним фундаментом, однотипним рельєфом, гідрологічним режимом, поєднанням ґрунтів і біоценозів та характерною для неї морфологічною структурою [21]. Гірський ландшафт, згідно з Г. Міллером, являє собою ясно відособлений у геологічному фундаменті і рельєфі гірської області цілісний багатопверховий додатний або від'ємний за формою природний територіальний макрокомплекс, який складається з низки висотних місцевостей [16, с. 36].

Відповідно до наведених вище визначень ландшафту, у разі виявлення і проведення меж ландшафтів Сколівських Бескидів ми враховували такі основні їхні діагностичні ознаки: єдність геологічного фундаменту, пов'язаність з морфоструктурами найнижчого порядку, приуроченість до окремих макроформ рельєфу (цілісних гірських масивів, окремих хребтів) та характер їхньої внутрішньої морфологічної структури (поєднання висотних місцевостей і стрій [16]).

У ході проведенні меж ландшафтів і ландшафтного району Сколівських Бескидів загалом ми брали до уваги орографічні (головно, зумовлені контактом тектонічних

скиб) межі та гідрографічні (русла рік поперечного – з південного заходу на північний схід, а також поздовжнього – з північного заходу на південний схід, простягання, зокрема, ділянка р. Стрий) межі, які, зазвичай, приурочені до тектонічних порушень (головно поперечних).

На підставі наведених вище критеріїв проведення меж ландшафтів межу ландшафтного району Сколівських Бескид, за винятком її південно-західної ділянки, проводимо за К. Геренчуком, М. Койновим, П. Цисем (1964). Південно-західна межа району більш обґрунтована Б. Мухом (2003), оскільки узгоджується з південно-східною межею скиби Рожанки і має орографічне вираження.

Укладені нами ландшафтні карти на рівні місцевостей і стрій масштабу 1:50 000 на територію Сколівських Бескидів, поряд з іншими наведеними вище критеріями дали змогу деталізувати схему ландшафтного районування досліджуваного району [14], на якій відображено 12 ландшафтів, і виділити в його межах 32 ландшафти (у тому числі 20 нових) (див. рисунок). Назви ландшафтам давали згідно з назвами найвищих хребтів чи вершин, що є в їхніх межах.

Загальною закономірністю розміщення ландшафтів досліджуваної території є приуроченість їхньої літогенної основи до частин п'ятьох скиб (Сколівської, Парашки, Мальманстальської, Зелем'янки і Рожанки) – морфоструктур четвертого і п'ятого порядку [10], які паралельно простягаються з північного заходу на південний схід і розділені на боки поперечними долинами рік, закладених по тектонічних порушеннях.

У попередній схемі фізико-географічного поділу Сколівських Бескидів на ландшафти [14], з огляду на масштаб дослідження (1:200 000), не були виявлені фізіономічно слабковиражені фізико-географічні (орографічні та гідрографічні) межі між скибами Парашки і Мальманстальською та між скибами Зелем'янки і Рожанки. Виконане нами польове ландшафтне картування та аналіз ландшафтно-структури території на рівні висотних місцевостей і стрій, топографічної і геологічної карт масштабу 1:50 000 послугували підставою для виділення низки ландшафтів, приурочених до морфоструктур п'ятого порядку в межах згаданих вище скиб.

Крім того, привертає увагу той факт, що скиба Рожанки в межах досліджуваної території за характером рельєфу і геологічною будовою не однорідна і суттєво відрізняється від інших скиб Скибового покриву [2]. Її північно-східна частина складена переважно відкладами стрийської світи крейди (стрийська світа) та нерозчленованими відкладами палеогену і гилецькою світою палеогену, а південно-західна – відкладами нижньо-, середньо- і верхньовержинської підсвіти палеогену. Тому не випадково ця південно-західна частина скиби Рожанки, згідно з тектонічним районуванням Українських Карпат, уже належить не до Скибової зони, а зони Кросно [19]. У рельєфі згадані дві частини скиби Рожанки представлені двома паралельними ланцюгами середньогірних хребтів, розділених вузькою смугою низькогір'я. Це є підставою для виділення морфоструктур шостого порядку і приурочених до них ландшафтів. Ці ландшафти відрізняються не лише морфоструктурною вираженістю і геологічною будовою, й морфологічною структурою – характером поширення висотних місцевостей.

Зокрема, у межах Сколівської скиби ми виділимо п'ять ландшафтів (один новий, колишній Підгородцівський ландшафт розділений на два), Парашки – також п'ять (один новий, Парашкінський розділений на два), Мальманстальської – три (два нові), Зелем'янки – вісім (шість нових) і Рожанки – одинадцять (вісім нових, приурочених до північно-східної частини скиби Рожанки, і два нові – до південно-західної) (див. рисунок).

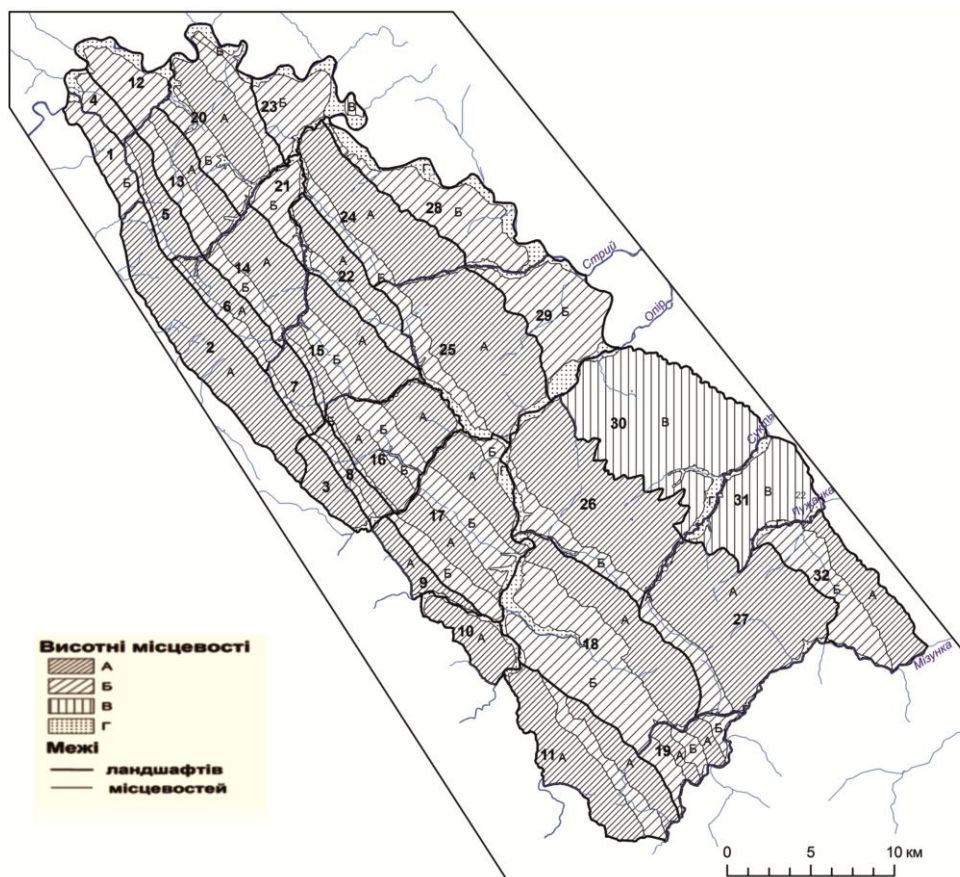

Рис. 1. Ландшафти і висотні місцевості Сколівських Бескидів

Ландшафти: 1 – Ясенський, 2 – Високоверхський, 3 – Магурський, 4 – Студеногірський, 5 – Шимонецький, 6 – Росохачкінський, 7 – Старошебельський, 8 – Плішківський, 9 – Менчільський, 10 – Скубенецький, 11 – Магійський, 12 – Звабунський, 13 – Кичирський, 14 – Пархарський, 15 – Переківський, 16 – Кжеменецький, 17 – Кременнянський, 18 – Красноширський, 19 – Буковецький, 20 – Буківський, 21 – Липовальський, 22 – Видногівський, 23 – Спароський, 24 – Великоверхський, 25 – Парашківський, 26 – Зелем'янський, 27 – Чорносихленський, 28 – Кобилецький, 29 – Добжанський, 30 – Сукільський, 31 – Широкий, 32 – Церковишський.

Висотні місцевості: А – крутосхиле ерозійно-денудаційне помірно-холодне і холодне (січень $-8,5^{\circ}\text{C}$; липень $+13^{\circ}\text{C}$), вологе (900–1200 мм) лісiste середньогір'я з яворово-буковими, ялицево-смерековими і смерековими лісами на бурих гірсько-лісових ґрунтах; Б – крутосхиле ерозійно-денудаційне прохолодне (січень $-6,6^{\circ}\text{C}$; липень $+15,2^{\circ}\text{C}$), вологе (800–1000 мм) лісiste низькогір'я зі смереково-ялицево-буковими, ялицевими та смерековими лісами на бурих гірсько-лісових ґрунтах; В – спадистосхиле ерозійно-денудаційне прохолодне (січень $-6,6^{\circ}\text{C}$; липень $+15,2^{\circ}\text{C}$), вологе (800–1000 мм) лісiste низькогір'я з яворово-, смереково-ялицево-буковими та смерековими лісами на бурих гірсько-лісових ґрунтах; Г – терасовані днища річкових долин з помірним (січень $-4,4^{\circ}\text{C}$; липень $+17,9^{\circ}\text{C}$), сирим (800–900 мм) кліматом, з формаціями сірої вільхи і буково-ялицево-смерекових лісів на бурих гірсько-лісових ґрунтах.

Ландшафти і висотні місцевості Сколівських Бескидів

Індекс ландшафту	Назва ландшафту	Площа		Місцевості* та їхня площа							
				А		Б		В		Г	
		км ²	%	км ²	%	км ²	%	км ²	%	км ²	%
1	Ясненський	12,8	1,1	-	-	11,9	93	-	-	0,9	7
2	Високоверхський	57,1	4,9	55,5	98,1	1,6	1,9	-	-	-	-
3	Магурський	13,9	1,2	12,2	87,8	-	-	-	-	1,7	12,3
4	Студеногірський	6,4	0,6	-	-	5,5	85,9	-	-	0,9	14,1
5	Шимонецький	12,8	1,2	9,1	75,7	3,1	24,2	-	-	0,6	0,5
6	Росохачкінський	11,8	1,1	7,6	64,4	3,7	31,4	-	-	0,5	4,2
7	Старошебельський	8,9	0,8	4,5	75,3	1,4	15,7	-	-	0,8	9
8	Плішківський	7,2	0,7	4,5	62,5	2,4	33,3	-	-	0,3	4,2
9	Менчільський	9,7	0,9	8,8	90,7	-	-	-	-	0,9	9,3
10	Скубенецький	15,4	1,4	13,3	86,6	-	-	-	-	2,1	13,7
11	Магійський	52,2	4,9	39,3	75,3	10,9	20,9	-	-	2	3,8
12	Звабунський	19,6	1,8	-	-	14,9	76	-	-	4,7	24
13	Кичеирський	23,8	2,2	11,9	48,7	11,3	48,3	-	-	0,6	2,5
14	Похарський	28,9	2,7	21	72,7	6,9	23,9	-	-	2	6,9
15	Переківський	36,8	3,5	23,3	63,3	12,5	34	-	-	1	2,7
16	Кжеменецький	39,4	3,7	25,2	64	11,8	29,9	-	-	2,4	6,1
17	Кремінянський	60,7	5,7	28,2	46,5	27,2	44,8	-	-	5,3	8,7
18	Красноширський	90,1	8,5	34,3	38,1	50,2	55,7	-	-	5,6	6,2
19	Буковецький	19,1	1,8	7,2	37,7	10,2	53,4	-	-	1,7	8,9
20	Буківський	47,9	4,5	19,2	40,1	19	39,6	-	-	9,7	20,3
21	Липовальський	12,1	1,1	-	-	10	82,7	-	-	2,1	17,4
22	Видногірський	24,6	2,3	14,6	59,4	8,3	33,7	-	-	1,7	6,9
23	Спароський	23,1	2,2	-	-	16,8	72,7	-	-	6,3	27,3
24	Великоверхський	51,8	4,9	39,1	75,3	9,1	17,6	-	-	3,7	7,1
25	Парашківський	66,6	6,3	52,8	79,2	8,5	12,8	-	-	5,3	8
26	Зелем'янський	76,6	7,2	62,3	82,1	9,3	12,7	-	-	3,9	5,3
27	Чорносихленський	65,3	6,1	56,4	86,4	7,2	11	-	-	1,7	2,6
28	Кобилецький	35,6	3,4	-	-	27,8	78,2	-	-	7,8	21,9
29	Добжанський	37	3,5	-	-	31,1	84,2	-	-	5,9	16
30	Сукільський	82,2	7,7	-	-	-	-	77,9	94,8	4,3	5,2
31	Широкий	43,8	4,1	-	-	-	-	39,1	89,3	4,7	10,7
32	Церковицький	48,9	4,6	18,3	37,4	29,2	59,7	-	-	1,2	2,5
Разом		1154,1	100	568,6	51,1	217	19,1	117	20,1	86,1	9,7

* Умовні позначення місцевостей (А-Г) див. на рисунку.

Аналіз морфологічної структури ландшафтів на рівні висотних місцевостей підтверджує своєрідність кожного з виділених ландшафтів (див. рисунок, таблицю). Крім того, розподіл висотних місцевостей по ландшафтах свідчить, що в межах ландшафтного району Сколівських Бескидів наявні не лише середньогірні, а й низькогірні ландшафти. Низькогірні ландшафти приурочені до Сколівської скиби і поширені в північно-східній частині району, яка межує по р. Стрий з ландшафтним районом Бескидського крайового низькогір'я, та в північно-західній, яка по тій же р. Стрий межує з низькогірним ландшафтним районом Верхньодністерських Бескидів.

Виявлена значна різноманітність ландшафтів Сколівських Бескидів робить актуальними питання їхньої класифікації, а також аналізу їхньої морфологічної структури й інших властивостей, зокрема, пов'язаних з тими чи іншими природними ресурсами – лісовими, рекреаційними тощо, та екологічними умовами. Логічним завершенням таких досліджень мають стати схеми відповідних прикладних ландшафтних районувань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Воропай Л. І.* Українські Карпати / Л. І. Воропай, М. О. Куниця. – К. : Рад. шк., 1966. – 167 с.
2. Геологическая карта Украинских Карпат и прилегающих прогибов. Масштаб 1:200 000 / Гл. ред. В. А. Шакин. – Киев : УкрНИГРИ, 1976.
3. *Геренчук К. І.* Ландшафти / К. І. Геренчук // *Природа Українських Карпат* / [за ред. К. І. Геренчука]. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1968. – С. 208–238.
4. *Геренчук К. І.* Основні проблеми фізичної географії / К. І. Геренчук. – К. : Вища шк., 1969. – 132 с.
5. *Геренчук К. І.* Природні ландшафти і райони / К. І. Геренчук // *Природа Львівської області* / [за ред. К. І. Геренчука]. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1972. – С. 101–133.
6. *Геренчук К. І.* Природно-географічний поділ Львівського та Подільського економічного районів / К. І. Геренчук, М. М. Койнов, П. М. Цись. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1964. – 220 с.
7. *Гілецький Й. Р.* Природно-географічне районування Українських Карпат як основа оптимізації природокористування у регіоні / Й. Р. Гілецький // *Наук. вісник Чернів. ун-ту.* – 2012. – Вип. 464: Географія. – С. 29–31.
8. *Исаченко А. Г.* Ландшафтоведение и физико-географическое районирование / А. Г. Исаченко. – М. : Высш. шк., 1991. – 366 с.
9. *Кравчук Я. С.* Геоморфологія Скибових Карпат / Я. С. Кравчук. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 232 с.
10. *Кравчук Я.* Морфоструктури третього і четвертого порядків Скибових Карпат / Я. Кравчук, М. Іваник // *Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр.* – 2006. Вип. 33. – С. 181–185.
11. *Круглов І. С.* Делімітація, метризація та класифікація морфогенних екорегіонів Українських Карпат / І. С. Круглов // *Укр. геогр. журн.* – 2008. – № 3. – С. 59–68.
12. *Маринич О. М.* Фізико-географічне районування України / О. М. Маринич, Г. О. Пархоменко, В. М. Пащенко // *Національний атлас України.* – К. : ДНВП Картографія, 2009. – С. 228–229.

13. *Маринич О. М.* Фізико-географічне районування / О. М. Маринич, П. Г. Шищенко // Географічна енциклопедія України. – К. : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1993. – Т. 3. – С. 340–343.
14. *Мельник А. В.* Українські Карпати : еколого-ландшафтознавче дослідження / А. В. Мельник. – Львів, 1999. – 286 с.
15. *Мельник А. В.* Природні передумови організації екологічного моніторингу Українських Карпат / А. В. Мельник, Г. П. Міллер, О. М. Федірко // Геоекологія України. – К. : Наук. думка, 1993. – С. 29–31.
16. *Миллер Г. П.* Ландшафтныя исследования горных и предгорных территорий / Г. П. Миллер. – Львов : Вища шк., 1974. – 202 с.
17. *Миллер Г. П.* Карпати Українські / Г. П. Міллер, О. М. Федірко // Географічна енциклопедія України. – К. : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1990. – Т. 2. – С. 1213–1214.
18. *Муха Б. П.* Ландшафтна карта Львівської області масштабу 1:200 000 / Б. П. Муха // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2003. – Вип. 29. – С. 58–65.
19. Тектоническая карта Украинских Карпат. Масштаб 1:200 000 / [Под ред. В. В. Глушко, С. С. Круглова]. – Киев : Мин-во геологии УССР, 1986.
20. *Цысь П. Н.* Украинские Карпаты / П. Н. Цысь // Физико-географическое районирование Украинской ССР / [под ред. В. П. Попова, А. М. Маринича, А. И. Ланько]. – Киев : Изд-во Киев. ун-та, 1968. – С. 569–636.
21. *Шищенко П. Г.* Ландшафт географічний / П. Г. Шищенко // Географічна енциклопедія України. – К. : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1990. – Т. 2. – С. 256.

REFERENCES

1. Voropai, L. I., & Kunytsia, M. O. (1966). *Ukrainski Karpaty*. Kyiv: Radianska shkola, 167 pp. (in Ukrainian).
2. Shakin, V. A. (Ed.). (1976). *Geologicheskaja karta Ukrainskih Karpat i prilegajushhih progibov. Masshtab 1:200 000*, Kiev: UkrNIGRI (in Russian).
3. Herenchuk, K. I. (1968). Landshafty. In K. I. Herenchuk (Ed.), *Pryroda Ukrainskykh Karpat* (pp. 208–238). Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoho universytetu (in Ukrainian).
4. Herenchuk, K. I. (1969). *Osnovni problemy fizychnoi heohrafiï*. Kyiv: Vyshcha shkola, 132 pp. (in Ukrainian).
5. Herenchuk, K. I. (1972). Pryrodni landshafty i raiony. In K. I. Herenchuk (Ed.), *Pryroda Lvivskoi oblasti* (pp. 101–133). Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoho universytetu (in Ukrainian).
6. Herenchuk, K. I., Koinov, M. M., & Tsys, P. M. (1964). *Pryrodno-heohrafichniy podil Lvivskoho ta Podilskoho ekonomichnoho raioniv*. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoho universytetu, 220 pp. (in Ukrainian).
7. Hiletskyi, Y. R. (2012). Pryrodno-heohrafичне raionuvannya Ukrainskykh Karpat yak osnova optymizatsii pryrodokorystuvannya u rehioni. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*, 464(Heohrafiia), 29–31 (in Ukrainian).
8. Isachenko, A. G. (1991). *Landshaftovedenie i fiziko-geograficheskoe rajonirovanie*. Moskva: Vysshaja shkola, 366 pp. (in Russian).
9. Kravchuk, Ya. S. (2005). *Heomorfolohiia Skybovykh Karpat*. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU imeni Ivana Franka, 232 pp. (in Ukrainian).

10. Kravchuk, Ya., & Ivanyk, M. (2006). Morfostruktury tretoho i chetvertoho poriadkiv Skybovykh Karpat. *Visnyk of the Lviv University. Series Geography*, 33, 181–185 (in Ukrainian).
11. Kruhlov, I. S. (2008). Delimitatsiia, metryzatsiia ta klasyfikatsiia morfohennykh ekorehioniv Ukrainykh Karpat. *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*, 3, 59–68 (in Ukrainian).
12. Marynych, O. M., Parkhomenko, H. O., & Pashchenko, V. M. (2009). Fyzyko-heohrafichne raionuvannia Ukrainy. *Natsionalnyi atlas Ukrainy*. Kyiv: DNVP Kartohrafiia, 228–229 (in Ukrainian).
13. Marynych, O. M., & Shyshchenko, P. H. (1993). Fyzyko-heohrafichne raionuvannia *Heohrafichna entsyklopediia Ukrainy*, 3. Kyiv: URE imeni M. P. Bazhana, 340–343 (in Ukrainian).
14. Melnyk, A. V. (1999). *Ukrainski Karpaty: ekoloho-landshaftoznavche doslidzhennia*. Lviv, 286 pp. (in Ukrainian).
15. Melnyk, A. V., Miller, H. P., & Fedirko, O. M. (1993). Pryrodni peredumovy orhanizatsii ekolohichnoho monitorynhu Ukrainykh Karpat. *Heoekolohiia Ukrainy*. Kyiv: Naukova dumka, 29–31 (in Ukrainian).
16. Miller, G. P. (1974). *Landshaftnye issledovaniia gornykh i predgornykh territorij*. L'vov: Vysshaja shkola, 202 pp. (in Russian).
17. Miller, H. P., & Fedirko O. M. (1990). Karpaty Ukrainy. *Heohrafichna entsyklopediia Ukrainy*, 2. Kyiv: URE imeni M. P. Bazhana, 1213–1214 (in Ukrainian).
18. Mukha, B. P. (2003). Landshaftna karta Lvivskoi oblasti masshtabu 1:200 000. *Visnyk of the Lviv University. Series Geography*, 29, 58–65 (in Ukrainian).
19. Glushko V. V., & Kruglov S. S. (Eds.). (1986). *Tektonicheskaja karta Ukrainykh Karpat. Masshtab 1:200 000*. Kiev: Ministerstvo Geologii USSR (in Russian).
20. Tsys, P. N. (1968). Ukrainskie Karpaty. In V. P. Popov, A. M. Marinich, A. I. Lan'ko (Eds.), *Fiziko-geograficheskoe rajonirovanie Ukrainskoj SSR* (pp. 569–636). Kiev: Izdatel'stvo Kievskogo universiteta (in Russian).
21. Shyshchenko, P. H. (1990). Landshaft heohrafichnyi. *Heohrafichna entsyklopediia Ukrainy*, 2. Kyiv: URE imeni M. P. Bazhana, 256 (in Ukrainian).

*Стаття: надійшла до редакції 09.10.2015
доопрацьована 21.11.2015
прийнята до друку 03.12.2015*

LANDSCAPE ZONING OF SKOLE'S BESKYDY

Olesya Burianyk, Anatoliy Melnyk

*Ivan Franko National University of Lviv,
P. Doroshenko Str., 41, UA – 79000 Lviv, Ukraine
e-mail: vovkunovich@mail.ru*

Historical overview of the development of physical-geographical regionalization of Ukrainian Carpathians and the evolution of ideas about the place and borders of Skole's Beskydy are shown. According to zoning schemes of Ukrainian Carpathians (Herenchuk, Koynov, Tsys, 1964; Tsys, 1968; Miller, Fedirko, 1990; Miller, 1999; Marinich et al., 2009; Hiletskyy, 2012) Skole's Beskydy are treated as separate landscape area that consists of landscapes.

Based on comparative analysis of physical and geographic (landscape) zoning schemes of Skole's Beskydy, the results of own landscape mapping of the area in the scale of 1:50 000, modern specific maps (topographic, tectonic, geological etc.) and satellite images, Southwestern border of landscape area is specified. A new more detailed scheme of division of the territory on landscapes is proposed.

The basis of the proposed landscape zoning of Skole's Beskydy is zoning by A. Melnyk (1999). The criteria for landscapes defining were: the unity of the geological foundation, connectedness with their morphological structure of the lowest order, restriction to certain relief macroforms (of entire mountain ranges) and the nature of their internal morphological structure (a combination of high-altitude areas and arrays). The scheme of landscape zoning of the area under investigation includes 32 landscapes.

Key words: landscape, landscape zoning, Skole's Beskydy, Ukrainian Carpathians.